

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 447/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Tos 76/2010 zo 14. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2010 doručená sťažnosť I. S. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 76/2010 zo 14. októbra 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozhodnutím Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 0 Tp 108/09-16 zo 16. októbra 2009 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I podal 26. februára 2010 na sťažovateľa obžalobu pod sp. zn. 1 Pv 854/09.

Uznesením č. k. 4 T 24/2010-194 z 11. marca 2010 ponechal okresný súd sťažovateľa vo väzbe s poukazom na to, že dôvody väzby u neho naďalej trvajú.

Sťažovateľ uviedol, že v konaní ku dňu podania sťažnosti nedošlo ani k jednému meritórnemu hlavnému pojednávaniu. Všetky nariadené hlavné pojednávania boli „odročené bez vykonania čo i len jediného úkonu dokazovania, alebo výsluchu“, a to bez zavinenia sťažovateľa.

Sťažovateľ poukazujúc na nečinnosť súdu opakovane žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, a to pred podaním sťažnosti ústavnému súdu naposledy 27. septembra 2010. O tejto jeho žiadosti rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4 T 24/2010-280 zo 7. októbra 2010, ktorým jeho žiadosť zamietol, spolu s návrhom sťažovateľa na nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 76/2010-289 zo 14. októbra 2010 tak, že túto zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd svoje uznesenie iba oprel o svoje skoršie rozhodovanie o väzbe sťažovateľa, pričom sa dôkladne nezaoberal skutočnosťami, na ktoré poukázal sťažovateľ.

Poukazujúc na tieto skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených základných práv a nariadil jeho okamžité prepustenie z väzby na slobodu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 80/2010).

Podstatou námietok sťažovateľa boli tvrdenia o nedostatočnom odôvodnení uznesenia krajského súdu zo 14. októbra 2010, čím malo dôjsť k zásahu do jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 19 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namietal tiež porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 2 ústavy, pričom označené články ústavy buď neexistujú [čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3], alebo neupravujú oblasť základných práv a slobôd (čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 2). Za daných okolností možno predpokladať, že sťažovateľ mal na mysli porušenie označených článkov Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak ústavný súd súc viazaný petitom podanej sťažnosti nemá právomoc na základe vlastného uváženia meniť a dopĺňať sťažnostný petit výslovne formulovaný sťažovateľom a vstupovať takto do sféry vyhradenej dispozícii sťažovateľa. Vzhľadom na záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti ako celku ústavný súd nepovažoval za efektívne vyzývať sťažovateľa na konkretizáciu sťažnostného návrhu a predmet konania ustálil tak, ako to vyplýva zo záhlavia tohto uznesenia.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na dodržanie procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Medzi tieto záruky nepochybne patrí právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že uznesením okresného súdu č. k. 4 T 24/2010-280 zo 7. októbra 2010 bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti sťažovateľa

o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj o zamietnutí jeho návrhu na nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby.

Okresný súd v tomto uznesení sumarizoval dôvody uvedené v žiadosti sťažovateľa, pričom uviedol, že *„väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku u obžalovaného naďalej pretrváva, pričom na základe doposiaľ zabezpečených dôkazov sa aj trestné stíhanie obžalovaného javí stále ako dôvodné, a to aj s poukazom na súčasný stav konania, ktoré sa nachádza už na súde po podaní obžaloby. Pokiaľ sa týka inštitútu nahradenia väzby a to zárukou dôveryhodnej osoby – manželky obvineného, nateraz súd zamietol takúto záruku ako je vyššie uvedené, nakoľko v danom prípade ani táto nepostačuje ako zábezpeka náhrady väzby.“*

Krajský súd vo svojom uznesení č. k. 6 Tos 76/2010-289 zo 14. októbra 2010 podrobne sumarizoval obsah sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľom a uviedol:

„Na základe obsahu spisu a doposiaľ zadokumentovaných dôkazov a zistených skutočností okresný súd správne konštatoval u obžalovaného pretrvávajúcu existenciu väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., ako aj skutočnosť, že písomný sľub, záruka dôveryhodnej osoby – manželky obžalovaného a dohľad probačného a mediačného úradníka nie sú dostatočné vzhľadom na osobu obžalovaného a povahu prejednávaneho prípadu, a preto ich nemožno prijať. Krajský súd ako súd rozhodujúci o sťažnosti dospel k rovnakému záveru ako okresný súd, pričom poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie (sp. zn. 6 Tos 21/2010), kde sa podrobne zaoberal existenciou väzobného dôvodu a nemožnosťou prijať sľub obžalovaného ako náhradu väzby, ktoré podmienky sa doposiaľ nezmenili.“

Z obsahu odôvodnenia vyžiadaneho uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Tos 21/2010 z 25. marca 2010 ústavný súd zistil, že v tomto krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe sp. zn. 4 T 24/2010 z 11. marca 2010. V odôvodnení uznesenia krajský súd poukázal na výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením nutnosti ďalšieho trvania väzby obvineného, ktoré boli v uznesení okresného súdu uvedené *„veľmi podrobne, zrozumiteľne a vyčerpávajúcim spôsobom“*. Navyše, krajský súd poukázal aj na svoje skoršie rozhodnutie sp. zn. 7 Tpo 66/2009 z 10. novembra 2009 a poukázal na to, že

k zmene podstatných okolností odôvodňujúcich preventívnu väzbu sťažovateľa nedošlo. Krajský súd poukázal aj na osobu sťažovateľa, ktorý bol v minulosti viackrát súdne trestaný, na základe čoho konštatoval nemožnosť náhrady väzby písomným sľubom.

Úlohou ústavného súdu je zistiť, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Rozhodnutie krajského súdu z hľadiska sťažovateľovej námietky o nedostatočnej odôvodnenosti jeho ďalšieho ponechania vo väzbe sa javí ako súladné s ústavou. Pri odôvodnení ponechania sťažovateľa vo väzbe sa krajský súd stotožnil s názorom okresného súdu. Ústavný súd uvádza, že spôsob takejto formulácie odôvodnenia z hľadiska jeho preskúmateľnosti považuje síce nie za ideálny, avšak prípustný, keďže jeho obsahom boli skutočnosti, ktoré boli sťažovateľovi známe zo skorších rozhodnutí prijatých v danej veci (obdobne napr. III. ÚS 241/07, III. ÚS 271/07, II. ÚS 131/08).

V tejto súvislosti je tiež potrebné uviesť, že ústavný súd nemá dôvod pochybovať o záveroch okresného súdu a krajského súdu prezentovaných v ich skorších rozhodnutiach, na ktoré krajský súd odkazuje v napadnutom uznesení. Osobitne s ohľadom na to, že ústavnosť týchto rozhodnutí žiadnym spôsobom nepochybnil ani sťažovateľ, pričom krajský súd sa mohol pri takto zvolenom postupe pri odôvodňovaní napadnutého uznesenia nepochybné opierať o skutočnosť, že sťažovateľ sa mal možnosť s dôvodmi a závermi predchádzajúcich rozhodnutí oboznámiť.

Z rozhodnutia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nie je možné ustáliť, že by sa tento námietkami sťažovateľa nezaoberal. Krajský súd odôvodnenie svojho rozhodnutia s poukazom na svoje skoršie rozhodnutie orientoval najmä na ozrejmienie skutočností, ktoré považoval významné z hľadiska nutnosti ďalšieho trvania väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že z tohto rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu

alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ako zjavne neopodstatnenú odmietol ústavný súd aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu.

V danom prípade krajský súd rozhodoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku o zákonnosti sťažovateľovej väzby. Rozhodoval teda na základe právnej normy, ktorá pre účely trestného konania za splnenia istých skutkových a právnych predpokladov umožňuje zásah do osobnej slobody osoby obvinenej z trestného činu. V predmetnej veci išlo o oprávnený zásah do osobnej slobody sťažovateľa, a tým aj do jeho súkromného a rodinného života, pričom tento zásah sledoval legitímny cieľ – zabránenie sťažovateľovi v pokračovaní v trestnej činnosti [preventívna väzba – § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a postupom krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2011